

Ο Παλμός των Μηλιωτών

Ε.Η.Μ.
Μέγαρο Παρασκευοπούλου 4
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΔ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 165, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1997

Ταχ. Δ/ση: 455 00 Μηλιωτάδες Ιωαννίνων, Τηλ. (0656) 31244 (0651) 76734

Θα γίνει κόμβος στη Μπαλντούμα;

Η κατασκευή κόμβου εισόδου και εξόδου της Εγνατίας οδού στη Μπαλντούμα δεν έχει οριστικοποιηθεί.

Σύμφωνα με τις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων που εγκρίθηκαν από το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ιωαννίνων, προβλέπεται η κατασκευή του κόμβου αυτού.

Σύμφωνα όμως με τα όσα ανέφερε ο σύμβουλος της εταιρείας "Εγνατία οδός Α.Ε." κ. Δ. Παπάζογλου για το Νομό Ιωαννίνων προβλέπεται η κατασκευή πέντε συνολικά κόμβων, δηλαδή της Τύριας, της Δωδώνης, της Πεδινής, του Μετσόβου και ένας ακόμα σε κάποιο σημείο μεταξύ Πεδινής και Μετσόβου, το οποίο θα προσδιοριστεί και από την εξέλιξη των γεωλογικών μελετών.

Αυτό σημαίνει πως σε καμία περίπτωση δεν είναι σίγουρη η περιοχή της Μπαλντούμας για τη δημιουργία κόμβου.

Το γεγονός αυτό - αν τελικά συμβεί - θα είναι καταδικαστικό για την περιοχή μας, αφού θα αποκόψει το Ανατολικό Ζαγόρι και κατ' επέκταση και το Κεντροδυτικό από την επικοινωνία με την Εγνατία και θα οδηγήσει στον παραπέρα μαρασμό και την εγκατάλειψη. Μια περιοχή που στηρίζει πλέον τις όποιες ελπίδες της στον τουρισμό, δεν μπορεί να είναι αποκομμένη από τον υπόλοιπο κόσμο.

Ο κόμβος της Εγνατίας στην Μπαλντούμα είναι αναγκαίος για την περιοχή, γι' αυτό καλούμε τις Κοινότητες και το Συμβούλιο Περιφέρειας να δραστηριοποιηθούν προς την κατεύθυνση αυτή και να βρίσκονται σε εγρήγορση, ώστε να μην υπάρξει η αρνητική αυτή εξέλιξη για την περιοχή μας.

Αρχίζουν τα έργα στη Βόρεια Πίνδο

Από το επόμενο έτος 1998 αρχίζουν τα έργα υλοποίησης του προγράμματος "Διαχείριση Εθνικού Δρυμού Πίνδου", που θα εκτελεστούν από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Ιωαννίνων και Γρεβενών. Στόχος του προγράμματος είναι η αξιοποίηση των δύο Εθνικών Δρυμών Βίκου - Αώου και Βάλια Κάλντα.

Ειδικότερα στο πρόγραμμα για το Νομό Ιωαννίνων προβλέπονται τα εξής:

Δημιουργία Κέντρων Πληροφόρησης στο Μέτσοβο, την Κόνιτσα και τους Ασπραγγέλους. Δημιουργία Περιπτέρων Ενημέρωσης στη Μηλέα, τη Βοβούσα και το Μεσοβούνι και ενός Παρατηρητηρίου στη θέση "Μπελοί" Βραδέτου.

Ανάδειξη και προστασία των υπαρχόντων μονοπατιών, τα οποία και θα ενώνουν τις συγκεκριμένες περιοχές εφαρμογής του προγράμματος.

Επίσης προβλέπονται εκδόσεις ενημερωτικών φυλλαδίων, βιβλίου-οδηγού για την περιοχή και χαρτών με αποτυπωμένες τις διαδρομές των μονοπατιών.

Θα πραγματοποιηθούν συμμετοχές σε εκθέσεις, διοργάνωση ημερίδων και συνεδρίου και σχεδιασμός πακέτων τουριστικού ενδιαφέροντος.

Το συνολικό ύψος του προγράμματος ανέρχεται σε 556 εκ. δρχ., από τα οποία τα 360 εκ. αφορούν τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων.

Απάντηση σε ερώτηση του βουλευτή Αντ. Φούσα

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ - ΙΤΕΑ - ΠΕΤΡΑ

Ο Υφυπουργός Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Λουκάς Παπαδήμας, απαντώντας σε σχετική ερώτηση του βουλευτή Ιωαννίνων κ. Αντώνη Φούσα για το δρόμο Μηλιωτάδες - Ιτέα - Πέτρα, αναφέρει τα εξής:

"Το έργο βελτίωσης ασφαλτόστρωσης της διακοινοτικής οδού Μηλιωτάδες - Ιτέα - Πέτρα προτείνεται για ένταξη στο πρόγραμμα ΕΑΠΤΑ Ηπείρου με φορέα υλοποίησης το Συμβούλιο Περιφέρειας Εδαφικής Περιφέρειας. Το έργο προτείνεται με προϋπολογισμό 80 εκ. δρχ. και πίστωση 20 εκ. δρχ. Η πρόταση για την κατασκευή του έργου βρίσκεται στο στάδιο μελέτης και επεξεργασίας".

Αλλάζει θέση ο ΧΥΤΑ Μετσόβου

Μετά από αντιδράσεις των κατοίκων του Δήμου Μετσόβου, αλλάζει θέση ο Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.). Οι κάτοικοι διαμαρτύρονταν ότι έτσι θα καταστραφεί το περιβάλλον στο οροπέδιο των Πολιτών.

Ως γνωστό η θέση που προτείνονταν να λειτουργήσει ο Χ.Υ.Τ.Α. ήταν σε παλιό νταμάρι στο δρόμο προς Μηλιά.

Τελικά ο Χ.Υ.Τ.Α. θα λειτουργήσει σε άλλη θέση κάτω από το Μέτσοβο και μέσα στα διοικητικά του όρια και δόθηκε εντολή για τη σύνταξη της νέας μελέτης.

Ο Χ.Υ.Τ.Α. θα εξυπηρετεί όχι μόνο το Μέτσοβο αλλά και όλα τα χωριά της ευρύτερης περιοχής.

Αναπαλαίωση Πετρίδειου Πολιτιστικού Κέντρου Γρεβενιτίου

Εκδήλωση για την ολοκλήρωση των εργασιών αναπαλαίωσης του Πετρίδειου Πολιτιστικού Κέντρου πραγματοποιήθηκε στο Γρεβενί στις 2 Νοεμβρίου.

Την εκδήλωση οργάνωσε η Κοινότητα και ο Μορφωτικός - Αναπτυξιακός Σύλλογος Γρεβενιτίου.

Οι εργασίες αναπαλαίωσης χρηματοδοτήθηκαν από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, την Κοινότητα Γρεβενιτίου και από δωρεά της Αθηνάς και Θωμά Πεπόνη στη μνήμη του Ευσταθίου Παυλίου που διετέλεσε Πρόεδρος της Κοινότητας.

Στην εκδήλωση παρέυρέθηκαν ο Νομάρχης Ιωαννίνων κ. Νικόλαος Ζαμπάλας, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Γρεβενιτίου κ. Δημήτριος Θεοδωρίδης, ο Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Θωμάς Πεπόνης, εκπρόσωποι του Μορφωτικού - Αναπτυξιακού Συλλόγου, του Θρησκευτικού Ιεραποστολικού Συλλόγου "Απόστολος Παύλος" και κάτοικοι του χωριού.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: Στις 12 Νοεμβρίου η Λαμπρινή Δ. Νικολαού και ο Γεώργιος Τζάστας απόκτησαν αγοράκι. Να τους ζήσεί!

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ

ΗΓΙΑ: Η Μαρία και ο Χρήστος Ηλ. Μπότσαρης βάφτισαν το κοριτσάκι τους. Ο ανάδοχος του έδωσε το όνομα Γιαννούλα. Να τους ζήσεί!

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

1. ΓΙΑΝΝΙΝΑ: Στις 8 Νοεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Αλεξάνδρου Φ. Κοΐλια.
2. ΓΙΑΝΝΙΝΑ: Στις 9 Νοεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη της Χρυσούλας Ηλ. Κίτσιου.
3. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 23 Νοεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Χρήστου Δ. Αγγέλη.
4. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 23 Νοεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη της Πανάγιω Αθ. Αγγέλη.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ο σέμπρος

Προτού φτάσει στα μέρη μας ο μηχανικός πολιτιστισμός, τις πιο δύσκολες και βαριές δουλειές τις έκαναν τα φορτιάρικα ζώα και τα ζευγάρια. Στο χωριό όταν μιλάμε για ζευγάρι λέμε τα βόδια, όχι τις αγελάδες, που τραβούν το αλέτρι που οργώνει το χωράφι. Καλότυχος ήταν ο νοικοκύρης που είχε δικό του ζευγάρι και αυτοί ήταν λίγοι. Οι περισσότεροι δεν είχαν ζευγάρι, δηλαδή δυο βόδια, αλλά ένα και ήταν αναγκασμένοι να συναιτεριστούν με κάποιον άλλον που και αυτός είχε ένα βόδι. Ο συνεταιρισμός αυτός λέγονταν “Σέμπρος” και διέπονταν από ορισμένους κανόνες (συμφωνίες). Οι εθιμικοί, ας τους ονομάσουμε έτσι, αυτοί κανόνες δικαίου διατηρούνταν με σχολαστικότητα και για το συμφέρο τους και ήταν:

1. Η διάρκεια του σέμπρου ήταν εποχιακή και αφορούσε κυρίως τη χειμερινή περίοδο, δηλαδή την περίοδο της σποράς και άρχιζε τον Οκτώβρη και τελείωνε το Μάρτη, πράγμα που σήμαινε ότι είχε ισχύ για ένα εξάμηνο. Με τα πρωτοβόδια που άρχιζαν τα οργώματα άρχιζε και το “σέμπρισμα”. Έπρεπε ο καθένας να φροντίζει έγκαιρα, ώστε να μη μείνει στο τέλος μόνος. Στο χωριό γινόταν πολλά σεμπριάσματα και ο καθένας φρόντιζε να βρει αυτόν που του ταίριαζε καλύτερα. Πρώτα τα ζωντανά (τα βόδια) να είναι της ίδιας δυναμικότητας και δεύτερα οι νοικοκυραίοι να είναι συγγενείς.

2. Εκτός από τα παραπάνω οι σέμπροι έπρεπε να σπέρουν τις ίδιες εκτάσεις και τις ίδιες μέρες. Αν π.χ. ο ένας σέμπρος σπείρει 20 μέρες έπρεπε και ο άλλος σέμπρος να σπείρει 20 μέρες.

3. Η σπορά γινόταν με τη σειρά, τη μια μέρα στο χωράφι του ένα και την άλλη στο χωράφι του άλλου.

4. Η Κυριακή και οι γιορτές δεν υπολογίζονταν όπως και οι μέρες που έβρεχε ή χιόνιζε. Όταν η βροχή

άρχιζε πριν από το μεσημέρι τότε η μέρα αυτή δεν υπολογίζονταν, αν όμως η βροχή έπιασε μετά το μεσημέρι, κατά το βράδυ, τότε η μέρα υπολογίζονταν. Όταν η βροχή έπιασε το μεσημέρι και αυτή ήταν η ώρα που έλυναν τα βόδια από το ζυγό και κάθονταν να φάνε, τότε η μέρα υπολογίζονταν μισή μέρα και συμπληρωνόταν σε μια άλλη περίπτωση.

5. Ο σέμπρος, στην ανάγκη, βοηθούσε και τον

5. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 30 Νοεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Κων/νου Μλ. Οικονόμου.

6. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 30 Νοεμβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Κων/νου Ευθ. Σιούλα.

7. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 30 Νοεμβρίου έγινε μνημόσυνο για την ανακομιδή των οστών του Χρήστου Γ. Μπότσαρη. Αιωνία τους η μνήμη!

ΕΥΧΕΣ

Οι οικογένειες Κων/νου Χρ. Νικολού και Γεωργίου Κ. Νικολού απευθύνουν τις θερμότερες ευχές τους στη Λαμπρινή Δ. Νικολαού και τον Γεώργιο Τζάστα για το αγόρι που απόκτησαν και τους εύχονται να τους ζήσεί!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Εξωραϊστικός - Εκπ/κός Σύλλογος Δεματίου “Ο Άγιος Νικόλαος” ευχαριστεί θερμά τους χωριανούς μας Νικόλαο και Αριστείδη Γ. Παππά για τη δωρεά των 50.000 δρχ. στο Σύλλογό μας, στη μνήμη της μητέρας τους Μαρίας Γ. Παππά.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Εξωραϊστικός-Εκπ/κός Σύλλογος Δεματίου “Ο Άγιος Νικόλαος” ευχαριστεί θερμά το χωριανό μας Βασίλειο Γ. Κίτσιο για τη δωρεά των 100 δολαρίων προς το Σύλλογό μας.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Χρήστος Δ. Τσικουράς: 3.000 δρχ.
Κων/νος Χρ. Παπακώστας: 5.000 δρχ.
Γεώργιος Κ. Νικολός: 5.000 δρχ.
Γεώργιος Κ. Παπατόλης: 1.000 δρχ.
Γεώργιος Π. Κίτσιος: 1.000 δρχ.

ΕΚΛΟΓΙΚΑ

Ο χωριανός μας Νικόλαος Κ. Αγγέλης εκλέχτηκε Γραμματέας στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Δημοτικών Υπαλλήλων του Δήμου Ιωαννινών. Τα θερμά μας συγχαρητήρια!

άλλο σέμπρο, ιδιαίτερα στη σπορά. Τσάπιζε τις αυλακιές, ακολουθώντας τα ζευγάρια, για να σκεπάσει καλύτερα το σπόρο και να ξεριζώνει τα διάφορα αγριόχορτα.

6. Εκείνος που διοικούσε το ζευγάρι στο χωράφι, άντρας ή γυναίκα έπρεπε να έχει δύναμη και αξιάδα, για να μπορεί να κρατάει το αλέτρι και να διευθύνει τα βόδια.

7. Ο κάθε σέμπρος είχε το δικό του αλέτρι, το δικό του γυνί, το δικό του ζυγό, τις δικές του ζεύες, τις δικές του τριχιές κ.λ.π., τα οποία κουβαλούσε με το δικό του φορτιάρικο ζώο το πρωί ή από την άλλη μέρα στο χωράφι του.

8. Ιδιαίτερη σημασία δινόταν στο ξεκίνημα το πρωί καθώς και στην επιστροφή το βράδυ, ώστε οι δυο σέμπροι να ασχολούνται στο χωράφι τις ίδιες ώρες και να μην παρατηρείται το φαινόμενο στο χωράφι του ένα να εργάζεται 8 ώρες και στο χωράφι του άλλου 5 ώρες.

9. Ο σέμπρος φρόντιζε για το μεσημεριανό φαγητό των ζώων. Κουβαλούσε από το σπίτι του χορτάρι ξηρό ή καλαμποκιές για να ταισεί τα ζωντανά. Το δικό τους φαγητό ήταν τυρί, ελιές, κρεμμύδι ή τουρσί με μια λέξη “ξηρή τροφή” που έμπαινε σε δοχείο καλά κλεισμένο και δεν λυνόταν στο δρόμο κατά το κουβάλημα.

10. Το λύσιμα της σεμπριάς λυνόταν με το τέλος της σποράς, κατά το Μάρτη, αφού φυσικά και οι δυο σέμπροι συμπλήρωναν τις μέρες που χρειάζονταν ο καθένας.

11. Υπήρχε και μια περίπτωση που λύνονταν η σεμπριά και αυτό συνέβαινε όταν ψοφούσε το ένα από τα βόδια. Στην περίπτωση αυτή είναι γνωστή και η παροιμία που λέει: “Ψόφησε το βόδι, ξεσεμπρέψαμε”. Αυτό είναι ένας κανόνας δικαίου, εθιμικός και πανάρχαιος και έχει ισχύ και σήμερα.

(Από το βιβλίο του Ι. Μάνθου ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ Ιστορία - Λαογραφία. Β' Μέρος, 1986)

**Μας διαβάζετε.
Είμαστε σίγουροι γι' αυτό....
Μήπως όμως ξεχάσατε να
στείλετε τη συνδρομή σας;**

“Ο ΠΑΛΜΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ”

Μηνιαία έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτάρων Ζαγορίου Υπεύθυνος έκδοσης ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου
2. Ελένη Δ. Τσικουρά
3. Αικατερίνη Τσιόκαλου - Αγγέλη
4. Βασίλειος Κ. Σπύρου
5. Γλυκερία Γ. Μπαζαλέκου

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Εσωτερικού: δρχ. 1000
Εξωτερικού: δολάρια 20
μόρκα 30

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις της εφημερίδας ή του Συλλόγου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Βασίλειος Κ. Σπύρου
ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

1. Αριστοτέλης Β. Οικονόμου
2. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου
3. Δημήτριος Β. Οικονόμου
4. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου

Το τσίπουρο

ΤΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ ΑΡ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Νοέμβρης. “Ο μήνας των καζανιών”, της εξαγωγής του τσίπουρου. Το τσίπουρο είναι το παραδοσιακό ποτό που από πολύ παλιά όλες οι νοικοκυρές του χωριού μας το είχαν στο σπίτι τους, για τον ξένο που θα τους επισκεφθεί, για τη χαρά, για τη λύπη και σ' οποιαδήποτε περίπτωση τσίπουρο προσφέρονταν.

Το τσίπουρο βγαίνει από την απόσταση των στεμφύλων. Στέμφυλα λέγονται ό,τι μένει από σταφύλια, αφού τα πατήσουμε, καθήσουν κάμποσο μαζί με το χυμό τους, το κρασί, και μετά τα χωρίσουμε απ' εκείνο, ένα μήνα περίπου μετά το πάτημα.

Αυτά τα βάζουν σ' ένα καζάνι που έχει και άλλα επί πλέον εξαρτήματα, ήτοι ένα καπάκι θλωτό, τον άμβυκα, το λουλά, έναν σωλήνα που αρχίζει από την κορυφή του άμβυκα και καταλήγει σ' ένα βαρέλι που μέσα έχει έναν ελικοειδή σωλήνα και καταλήγει στη βάση χαμηλά του βαρελιού, υπό τύπου βρύσης. Το βαρέλι αυτό είναι γεμάτο με κρύο νερό που ανανεώνεται συνέχεια και υγροποιεί τον ατμό που βγαίνει από το βρασμό των στεμφύλων στο καζάνι και προχωρεί

στο σωλήνα. Το καπάκι είναι καλά σφραγισμένο πάνω στο καζάνι να μην φεύγει καθόλου ατμός και να διοχετεύεται μόνο στο λουλά και συνέχεια στον ελικοειδή σωλήνα του βαρελιού, όπου υγροποιείται και βγαίνει το τσίπουρο.

Η απόσταση των σταφυλιών και η εξαγωγή του τσίπουρου γινόταν στο χωριό μας από πολύ παλιά. Όμως τότε ήταν πολύ πιο δύσκολη δουλειά. Καζάνια βέβαια είχαν οι περισσότεροι, έφτιαχναν και ένα καπάκι στον καλαντζή με ένα μικρό λουλά και η συσκευή ήταν έτοιμη. Αλλά αυτό ήταν απαγορευμένο. Γι' αυτό τα εξαρτήματα αυτά του καζανιού τα είχαν καλά κρυμμένα και το μήνα αυτόν τα έβγαζαν και κανόνιζαν πού θα το στήσουν τη νύχτα, σε ποιο απόμακρο μέρος να μην φαίνεται η φωτιά, να μην είναι κοντά σε δρόμο για να μη φτάνει η μυρουδιά του τσίπουρου και τα κουβαλούσαν εκεί τα τσίπουρα. Όταν νύχτωνε άναβαν τη φωτιά και άρχιζε η μυσταγωγία. Εκείνοι που θα μπορούσαν να τους πιάσουν γι' αυτά ήταν η αστυνομία ή άλλος δημόσιος υπάλληλος και τότε θα τους πήγαιναν στο δικαστήριο και θα τους κατάσχοναν και το καζάνι με τη συσκευή και το τσίπουρο. Κι όμως το διακινδύνευαν, γιατί το τσίπουρο το θεωρούσαν απαραίτητο στο σπίτι και για να το αγοράσουν τους ήταν δύσκολο, αφού βέβαια είχαν και σταφύλια. Ανέκαθεν όλοι είχαν αμπέλια στο χωριό μας και έβγαζαν το κρασί της χρονιάς και το τσίπουρο.

Σιγά σιγά όμως άρχιζαν να βγάζουν άδεια για την εξαγωγή του τσίπουρου και έτσι έπαψαν να κρύβονται για να το βγάλουν. Η άδεια ορίζει την ημερομηνία που θα γίνεται η απόσταση για τον καθένα και με τίνος καζάνι θα το έβγαζε. Οι συσκευές διαφοροποιήθηκαν. Έγιναν πιο άνετες, πιο εύχρηστες και έτσι αυξήθηκε και η ποσότητα του τσίπουρου που βγαίνει με την απόσταξη.

Ο βρασμός βέβαια γινόταν με ξύλα. Έτσι κάθε οικογένεια που θα έβγαζε τσίπουρο, θα το έβγαζε σε κάποια αποθήκη ή κάποιο άλλο οίκημα κοντά στο σπίτι του και θα ήταν τότε πανηγύρι για την οικογένεια και για όλη τη γειτονιά. Η μεγάλη φωτιά, το καζάνι να βράζει, ο μακρύς λουλάς (εν σχέσει με τον μικρό και κοντό της παλιάς συσκευής), το βαρέλι με τα υπόλοιπα εξαρτήματα, τα λάστιχα με το νερό, ένα να φέρνει νερό κρύο, ένα να απομακρύνει το ζεστό, τα σκαμνάκια ή οι κορμοί των δέντρων γύρω από τη φωτιά, τα ποτήρια του ρακιού, τα άλλα δοχεία ήταν όλα εκεί, τα διάφορα μεξεδάκια, ψωμιά στα κάρβουνα, τα τουρσιά, οι πίτες και ό,τι άλλο έφτιαχναν οι νοικοκυραίοι, ευωδιαζαν εκεί μέσα. Επισκέψεις των γειτόνων, αστεία, τραγούδια, διάφορα χιούμορ και ό,τι άλλο μπορούσε να κάνει ή να πει ο καθένας προκαλούσε γέλιο. Ακόμη ιστορίες παλιές ή παλιά ήθη και έθιμα άκουγες εκεί μέσα. Στο τέλος όλοι έφευγαν

από εκεί από κεφάλτοι ως μεθυσμένοι. Και αυτό γινόταν σε κάθε σπίτι με τη σειρά που πήγαιναν και τα καζάνια.

Σήμερα τη φωτιά αντικατέστησε το υγραέριο που έσβησε τη ζεστασιά και τη λάμψη της φωτιάς. Την τσίκνα των ψημένων μεξεδών στα κάρβουνα την αντικατέστησε η ηλεκτρική ψησταριά ή η ηλεκτρική κουζίνα. Το καζάνι μπορεί να στηθεί κοντά στο σπίτι, στο υπόγειο, στη βεράντα, καθώς και καπνός των ξύλων δεν υπάρχει. Βέβαια το πανηγύρι της οικογένειας, η

συγκέντρωση των γειτόνων και των φίλων συνεχίζεται. Η δοκιμή του τσίπουρου είναι νόμος για οποιονδήποτε επισκέπτη. Η κάθε νοικοκυρά έχει προγραμματίσει τα φαγητά και τους μεξέδες που θα φτιάξει και έχει προμηθευτεί τα υλικά. Τα σκαμνάκια, τα κούτσουρα και οι πέτρες έχουν αντικατασταθεί με αναπαυτικές καρέκλες και τραπεζάκια με καθαρά τραπεζομάντηλα και άλλες ανέσεις. Βέβαια παλιές ιστορίες δεν ακούς πολλές, γιατί οι συζητήσεις τώρα γίνονται για τα φλέγοντα θέματα, πολιτικά, κοινωνικά, κοινοτικά και άλλα νέα και παράξενα απ' όλο τον κόσμο που σήμερα γίνονται γνωστά με τα μέσα επικοινωνίας, ενώ παλιά οι συζητήσεις έμεναν εκεί στο στενό κύκλο της ζωής και οι πιο ευχάριστες συζητήσεις ήταν οι αναμνήσεις του παλιού καιρού. Οπωσδήποτε πιο ρομαντικές είναι οι νύχτες καθότι συγκεντρώνονται πιο πολλοί. Έτσι, λοιπόν, τώρα το Νοέμβριο αν θέλουμε να περάσουμε ευχάριστα μια βραδιά ή μια μέρα, εφόσον έχουμε το χρόνο, ας περπατήσουμε λίγο και θα βρούμε σε ποια γειτονιά είναι στημένο το καζάνι. Είναι χαρά για εκείνον που βγάζει τσίπουρο να τον επισκέπτονται πιο πολλοί, να δοκιμάζουν το τσίπουρο και να τους φιλέψει έναν καλό μεζέ.

Αμα γίνει η απόσταση για κάθε καζάνι, που χωράει περίπου 60 κιλά στέμφυλα και χυμό, κάνει περίπου 2 με 3 ώρες και βγάζει γύρω στα 8 με 10 κιλά τσίπουρο. Για να είναι γνήσιο το τσίπουρο δεν πρέπει να ρίχνουμε τίποτα μέσα στο καζάνι. Η μέτρηση των βαθμών του τσίπουρου γίνεται με ένα ειδικό όργανο, το γραδόμετρο. Το πιο εύχρηστο για πόση τσίπουρο είναι γύρω στους 18 βαθμούς μέσο όρο. Τα σταφύλια από τα ξερικά κλήματα και τα αμπέλια βγάζουν πιο καλό κρασί και πιο καλό τσίπουρο.

Το τσίπουρο είναι ένα ποτό που πίνεται συνήθως το χειμώνα. Είναι αλκοολούχο ποτό, γι' αυτό και το πολύ τσίπουρο πειράζει στην υγεία. Στο χωριό μας και σ' όλη τη γύρω περιοχή, καταναλώνουν περισσότερο τσίπουρο παρά άλλα ποτά. Όταν βράζουν το τσίπουρο να το πουν είναι το λεγόμενο πόντζι και γίνεται συνήθως για τους κρυωμένους. Με δυνατό τσίπουρο, το πρώτο που βγαίνει από το καζάνι, το πρωτοράκι, γίνονται εντριβές για κρυωμένους. Χρησιμοποιείται αντί για οινόπνευμα.

Άδειες για απόσταξη σταφυλιών δίνονται σε λίγες περιοχές της Ελλάδας. Μία από αυτές είναι και ο Νομός Ιωαννινών. Στην Κρήτη δίνουν τέτοιες άδειες για τσίπουρα που το λένε τσικουδιά.

Σε πολλά χωριά γίνεται και γιορτή του τσίπουρου, κατά τις μέρες της εξαγωγής του, με ανάλογες εκδηλώσεις. Και σε μας δεν θα ήταν άσχημα να γίνονται τέτοιες εκδηλώσεις. Βέβαια έχουμε το εμπόδιο του άστατου καιρού το Νοέμβριο και την αραιοκατοίκηση των σπιτιών μας. Η κάθε γειτονιά όμως έχει τη γιορτή της.

Και του χρόνου ο μήνας Νοέμβρης να μας βρει καλά και έτοιμους για τα καζάνια!

Καλοξόδευτο το τσίπουρό μας!

ΧΩΡΙΑΝΟΙ
ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ
ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

“Το κτηματολόγιο των εκκλησιών της επαρχίας Κουρέντων και Τσαρκοβίστας Ιωαννίνων”

ΤΟΥ ΠΑΝΟΥ ΔΗΜ. ΤΖΙΟΒΑ
(Αναδημοσίευση από την εφημερίδα “ΗΠΕΙΡΟΣ”)

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΕΜΑΤΙΟΥ

1) ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΑΓΡΟΙ

1 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Μαρίνα. Ενοικιαστής Αθαν. Παπαγεωργίου

1 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Μαρίνα. Ενοικιαστής Ν. Β. Τσόλης

1 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Μαρίνα Ενοικιαστής Χρ. Αν. Τσόλης

10 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Παρασκευή. Ενοικιαστής Δημ. Ι. Χαλαλάμπους

10 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Παρασκευή. Ενοικιαστής Αθαν. Παπαγεωργίου

ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ 10 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Ι. Ευαγ. Χρ. Αγγέλης

ΑΓΡΟΙ 1 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Ιωάν. Ευαγ. Αγγέλης

1 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Ευαγ. και Χρ. Αγγέλης και Δ. Χαλαλάμπους

1 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Δημ. Ι. Χαλαλάμπους

ΧΕΡΣΟΤΟΠΟΣ 5 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Γ. Χρ. Ευθυμίου

ΑΓΡΟΙ 1 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Γ. Χρ. Ευθυμίου

1 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Ι. Ευαγ. Αγγέλης

2 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Βαρβάρα. Ενοικιαστής Γ. Χαλαλάμπους

2 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Παρασκευή. Ενοικιαστής Γ. Χαλαλάμπους

1 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Αγία Παρασκευή. Ενοικιαστής Δημ. Γ. Τσιούρης

6 στρ. ΘΕΣΗ: Καναβίθρα. Ενοικιαστής Χαρ. Κ. Τσιούρης

1 στρ. ΘΕΣΗ: Φοριόπα. Ενοικιαστής Χρ. Δημ. Κατσάφτης

ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ 2 στρ. ΘΕΣΗ: Φοριόπα. Ενοικιαστής Δημ. Ι. Χαλαλάμπους

3 στρ. ΘΕΣΗ: Καναβίθρα. Ενοικιαστής Δημ. Ι. Χαλαλάμπους

ΑΓΡΟΙ 5 στρ. ΘΕΣΗ: Καναβίθρα. Ενοικιαστής Χρ. Δ. Κατσάφτης

6 στρ. ΘΕΣΗ: Καναβίθρα. Ενοικιαστής Χρ. Δ. Κατσάφτης

ΧΕΡΣΟΤΟΠΟΣ 15 στρ. ΘΕΣΗ: Κρανιά. Ενοικιαστής Αφοί Ν. Κατσάφτης

2 στρ. ΘΕΣΗ: Κρανιά. Ενοικιαστής -

ΑΓΡΟΙ 13 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος Ενοικιαστής Ι. Μπαρμπάκης.

; στρ. ΘΕΣΗ: Ισιώμα. Ενοικιαστής Αφοί Παπαευθυμίου.

; στρ. ΘΕΣΗ: Ισιώμα. Ενοικιαστής Χρ. Κούλας

; στρ. ΘΕΣΗ: Ισιώμα. Ενοικιαστής Κ. Γ. Νικολός

; στρ. ΘΕΣΗ: Ισιώμα. Ενοικιαστής Β. Κ. Κούλας

; στρ. ΘΕΣΗ: Ισιώμα. Ενοικιαστής Β. Κ. Κούλας

1 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Πατμογούλη. Ενοικιαστής Αφοί Πετράιοι.

1 στρ. ΘΕΣΗ: Πατμογούλη. Ενοικιαστής Αθ. Χρ. Κίτσιου

1/4 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος. Ενοικιαστής Π. Γ. Κίτσιου

1/4 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος. Ενοικιαστής Χαρ. Κ. Τσιούρης

2 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος. Ενοικιαστής Κων. Χρ. Τσιούρης

2 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος. Ενοικιαστής Π. Γ. Κίτσιου

1 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος. Ενοικιαστής Ι. Χρ. Ζήτας

1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος. Ενοικιαστής Δημ. Γ. Τσιούρης

1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος Ενοικιαστής Αφοί Β. Πέτρου

1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Δημήτριος Ενοικιαστής Αφοί Γ. Π. Κίτσιου

ΧΕΡΣΟΤΟΠΟΣ 2 στρ. ΘΕΣΗ: Εκκλησιάς. Ενοικιαστής -

1 στρ. ΘΕΣΗ: Εκκλησιάς. Ενοικιαστής -

ΑΓΡΟΙ 2 στρ. ΘΕΣΗ: Παλιοκλήσι. Ενοικιαστής Ευαγ. Β. Αγγέλης

1 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Γεώργιος. Ενοικιαστής Αναστ. Γ. Μπότσαρης

1 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Γεώργιος. Ενοικιαστής Χρ. Γ. Μπότσαρης

ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Γεώργιος. Ενοικιαστής Γεωργ. Ι. Παπάς.

ΑΓΡΟΙ 1 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Γεώργιος. Ενοικιαστής Αφοί Ν. Λάμπρη

1 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Γεώργιος. Ενοικιαστής Κυριάκος Χρ. Κύργιου

1 στρ. ΘΕΣΗ: Άγιος Γεώργιος. Ενοικιαστής Χρ. Γ. Λαγός.

ΧΕΡΣΟΤΟΠΟΣ 2 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Τζέρο - Μπαλή. Ενοικιαστής -

ΑΓΡΟΙ 1 στρ. ΘΕΣΗ: Γκαλιτέρμη. Ενοικιαστής Χρ. Ευαγ. Μπέλλος

2 στρ. ΘΕΣΗ: Κανάλες. Ενοικιαστής Χρ. Ευαγ. Μπέλλος.

ΔΑΣΟΤΟΠΟΣ 5 στρ. ΘΕΣΗ: Κανάλες. Ενοικιαστής Χρ. Ευαγ. Μπέλλος.

5 στρ. ΘΕΣΗ: Κανάλες. Ενοικιαστής Μάνθος Γ. Παπαστεφάνου

ΑΓΡΟΙ 2 στρ. ΘΕΣΗ: Κανάλες. Ενοικιαστής Μάνθος Γ. Παπαστεφάνου

ΧΕΡΣΟΤΟΠΟΣ 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Βάσσινας. Ενοικιαστής Κ. Παπαχρηστος

1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Βάσσινας. Ενοικιαστής Χρ. Γ. Κούλας

ΑΓΡΟΙ 1 στρ. ΘΕΣΗ: Βάσσινας Ενοικιαστής Τ. Β. Οικονόμου

1 στρ. ΘΕΣΗ: Βάσσινας. Ενοικιαστής Αθ. Ι. Οικονόμου.

2 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Γύφτου. Ενοικιαστής Βασ. Αν. Ζήτας.

ΧΕΡΣΟΤΟΠΟΣ 2 1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Μικρή Ριζάνα. Ενοικιαστής Τ.Ε. Τσιόλης

; στρ. ΘΕΣΗ: Ιεράση. Ενοικιαστής -

ΔΑΣΟΤΟΠΟΣ ; στρ. ΘΕΣΗ: Ιεράση. Ενοικιαστής -

ΑΓΡΟΙ 1 στρ. ΘΕΣΗ: Βάσσινας. Ενοικιαστής Παν. Οικονόμου

2 στρ. ΘΕΣΗ: Ριζάνα - Εκκλησιάς. Ενοικιαστής Χρ. Γ. Ζήτας

1/2 στρ. ΘΕΣΗ: Ριζάνα - Εκκλησιάς. Ενοικιαστής Α. Δ. Αγγέλης.

ΥΔΡΟΜΥΛΟΣ ΘΕΣΗ: Σαϊκού. Λειτουργεί μόνο το χειμώνα

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΘΕΣΗ: Άγιος Νικόλαος εν Δεματίω.

Ημερίδα στο Γρεβενίτι

Την Κυριακή 16 Νοεμβρίου 1997 διεξήχθη στο Γρεβενίτι ημερίδα με θέμα: “Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των αγροτικών περιοχών”.

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας “Απασχόληση” και διοργανώθηκε από τους φορείς: Κέντρα επαγγελματικής στήριξης γυναικών υπαίθρου και νέων αγροτών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων, την Κοινότητα και το Μορφωτικό - Αναπτυξιακό Σύλλογο Γρεβενιτίου και το 6ο Συμβούλιο Περιοχής.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

μασιά: λαβή, τσιμπίδα σιδερένια που πιάνουμε τα κάρβουνα από τη φωτιά
μαζούλι: η αρτεμή που δίνει ο βοσκός όταν βόσκει ξένα ζώα
μαξούς: επίτηδες
μαυρογόνατος: άπλutos, γύφτος
μερεμέτι: μικροεργασία, μπάλωμα προσωρινό
μελούδι: μυαλό από κόκκαλο
μεϊντάνι: περίβλεπτη θέση, παρατηρητήριο
μεντάτι: βοήθεια, ενίσχυση για κάτι που έχω ανάγκη
μεσάλι: τραπεζομάντηλο
μίντζα: δωροδοκία
μηλιούνι: πλήθος, εκατομμύρια
μισότριβος: μεταχειρισμένος
μηνάω: στέλνω είδηση
μόρα: εφιάλτης, χαζομάρα
μορόζος: αστεφάνωτος, ερωμένος
μονοιάζω: ταιριάζω, συμφωνώ
μόστρα: η φάτσα, το καλύτερο από το εμπόρευμα
μούλκι: ιδιόκτητο κτήμα
μούτσος: γιδοβοσκός
μουχτάρης: δημογέροντας, πρόεδρος του χωριού
μούτος: βουβός
μουστερής: εκείνος που αγοράζει με τιμή
ικανοποιητική για τον κάτοχο
μούντζα: περιφρονώ κάποιον προτείνοντας τα
δάχτυλα του χεριού
μουντάρης: βρώμικος
μουντός: σκιερός
μουντζουφλιά: κτυπώ κάποιον στο πρόσωπο με την
παλάμη του χεριού
μουλισιά: δεν έχει ίχνος από λίγδα
μουκαέτης: ετοιμάζομαι, φροντίζω, προσπαθώ αλλά
δεν μπόρεσα
μουαμπέτι: συζήτηση για να περάσει η ώρα
μπερμπέρης: ο κουρέας
μπακαλιό: παντοπωλείο., μαγαζί
μπάτζιο: τυροκομείο
μπαγεράκι: η σημαία στο γάμο
μπεχουζούρι: ενόχληση, φόρτωμα
μπραγάτσι: χάλκινο με λαβή δοχείο
μπρέτι: αηδία, φόβος
μπρίτερα: γρηγορότερα, προηγουμένως
μπρίζκι: χάλκινο μικρό δοχείο για καφέ
μπεζεβένκης: ανήθικος, με κακές διαθέσεις άνθρωπος
μπόλια: δημητριακά βρασμένα του Αγίου Ανδρέα
μπονώρα: νωρίς, πολύ πρωί
μπουγιουντί: διαταγή, έγγραφο
μπουκώνω: χορταίνω
μπούφος: βλάκας, νυκτόβιο πουλί
μπούζι: πολύ κρύο παγωμένο
μπουκουβάλα: ψωμί, τυρί, βούτυρο ανταμωμένα,
πρόχειρο φαγητό
μπουλούκι: ομάδα ατάκτων
μπουχαρής: καπνοδόχος
μπούρας: γερός άντρας
μποί: ανάστημα
μπουτανάρι: το στόμιο (τρύπα) του ξύλινου βαρελιού
για νερό
μπουντινέλα: ξύλινο κωνικό δοχείο που κτυπούν τα
γάλα
μπλάνα: σβώλος από χώμα
μπαϊράκι: η σημαία στη γαμήλια πομπή
μπάντης: εκείνος που δεν είναι συνετής στη συμφωνία
μπακαμπόντης: ο σκληρός και πονηρός
μπάζα: κέρδος
μπακίρι: χαλκός
μπανταής: παραβάτης του λόγου, αυθαίρετος
μπάσταρδος: νόθος, εξώγαμος
μπλάχνω: συναντώ τυχαία
μπατούλι: πρόχειρο καλυβάκι για τα νεογέννητα
κατσίκια

(Από το βιβλίο του Ι. Μάνθου ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ Ιστορία - Λαογραφία, Β' μέρος, 1986)